

Utviklingsmuligheter, plassering og eventuell samlokalisering for enheter i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

Vedlegg:

1. 3591-101 MNA Rapport – Utviklingsmuligheter, plassering og eventuell samlokalisering for enheter i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS. 1.9.2017 – Arcon Prosjekt AS.
2. Oppgave: kategorier/ utbyggingsalternativer. Udatert.
3. Bilder av aktuelle områder med dagens områdebruk på Stormyra inntegnet.
4. Strategisk handlingsplan 2018 – 2020.
5. Avfallsplan

Saksutredning:

Oppsummering:

Representantskapet vedtok i forbindelse med «Rullering av økonomiplan 2017 – 2020» i sak 8/2016 å starte på et arbeide med utredning av fremtidig plassering og organisering av MNA.

Arcon Prosjekt ble leid inn til å bistå arbeidet og la 1.9.2017 frem sin rapport «Utviklingsmuligheter, plassering og eventuell samlokalisering for enheter i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS». Rapporten belyser fordeler og ulemper med tre ulike alternative løsninger for fremtidig bygg / anlegg og organisering av konsernet MNA. To av alternativene har underalternativ. Arcon Prosjekt konkluderte med at de to alternativene på Spillum er de beste alternativene for MNA.

Det er brukt mye tid på saken av representantskapet, styret og administrasjonen i MNA. I tillegg har styret og administrasjonen i Retura NT også bidratt betydelig i prosessen.

Både ansatte og styrene i Retura NT og MNA har i vinter/ vår lagd en oppgave, gjennomført gruppearbeid og endelig oppsummert resultatet av dette. Oppgaven inneholdt kategoriene økonomi/ bedriftsøkonomi, logistikk, fleksibilitet/ fremtidsrettet, miljø/ arbeidsmiljø og omdømme. Kategoriene har flere underkategorier. Ansatte og styrene har igjennom flere møter jobbet seg igjennom matrisen og satt inn score og vektning på de ulike kategoriene opp imot utbyggingsalternativene Stormyra 1 (uten samlokalisering), Stormyra 2 (samlokalisering), Spillum og Skage. Alternativ Spillum peker seg ut som det beste alternativet på flere områder, spesielt fleksibilitet, miljø og logistikk.

Samfunnsøkonomisk kommer alternativ Spillum best ut med en betydelig reduksjon i forhold til i dag og også i forhold til Skage.

Den foreslåtte utbygging vil kunne gjennomføres innenfor ordinær prisutvikling/ gebyrutvikling om en også hensyntar siste års relle negative utvikling.

Daglig leder anbefaler en utbygging av nytt avfallsanlegg på Spillum.

Daglig leders innstilling til vedtak:

1. Representantskapet vedtar å bygge et nytt avfallsanlegg bestående av gjenvinningsstasjon, omlastingsstasjon, verksted, garasjer og kontor for konsernet MNA innenfor en kostnadsramme på kr 150 000 000 på Spillum i Namsos.
2. Representantskapet ber styret gå i forhandling med Namsos kommune med sikte på å få kommunen til å finne egnet tomt og å bygge ut avfallsanlegget for MNA.
3. Representantskapet ber styret i forhandlingen med Namsos kommune legge til grunn en leieperiode på 30 år med mulighet for utkjøp underveis eller etter endt leieperiode.
4. Retura NT og ReTrans Midt forutsettes å leie nødvendige lokaler og areal av MNA.

Behandling styremøte 5.9.2018

Daglig leders forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Styrets forslag til vedtak:

1. Representantskapet vedtar å bygge et nytt avfallsanlegg bestående av gjenvinningsstasjon, omlastingsstasjon, verksted, garasjer og kontor for konsernet MNA innenfor en kostnadsramme på kr 150 000 000 på Spillum i Namsos.
2. Representantskapet ber styret gå i forhandling med Namsos kommune med sikte på å få kommunen til å finne egnet tomt og å bygge ut avfallsanlegget for MNA.
3. Representantskapet ber styret i forhandlingen med Namsos kommune legge til grunn en leieperiode på 30 år med mulighet for utkjøp underveis eller etter endt leieperiode.
4. Retura NT og ReTrans Midt forutsettes å leie nødvendige lokaler og areal av MNA.

Bakgrunn/ Mandat:

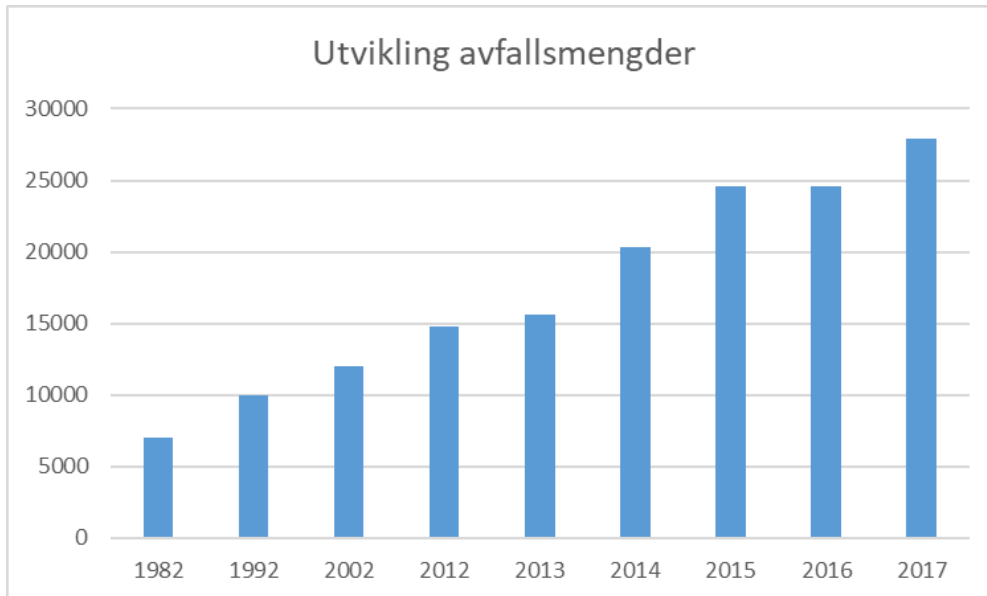
I Representantskapets sak 8/2016 den 1. november 2016 «Rullering av økonomiplan 2017 – 2020» sto følgende:

MNA sitt hovedkontor ligger i Barlia i Overhalla kommune. Kontoret ligger cirka 20 minutter unna hovedomlastingsstasjonen ved Stormyra. Dette er på mange måter utfordrende både mht effektiv drift og utnytting av mannskap. Det vurderes også å være relativt mye dyrere å leie/eie to kontor i forhold til ett. MNA har i dag et tett samarbeid med Retura NT. Retura NT har kontor og lager på Spillum industriområde. Dette vurderes i dag uheldig i forhold til felles utvikling og synergieffekter.

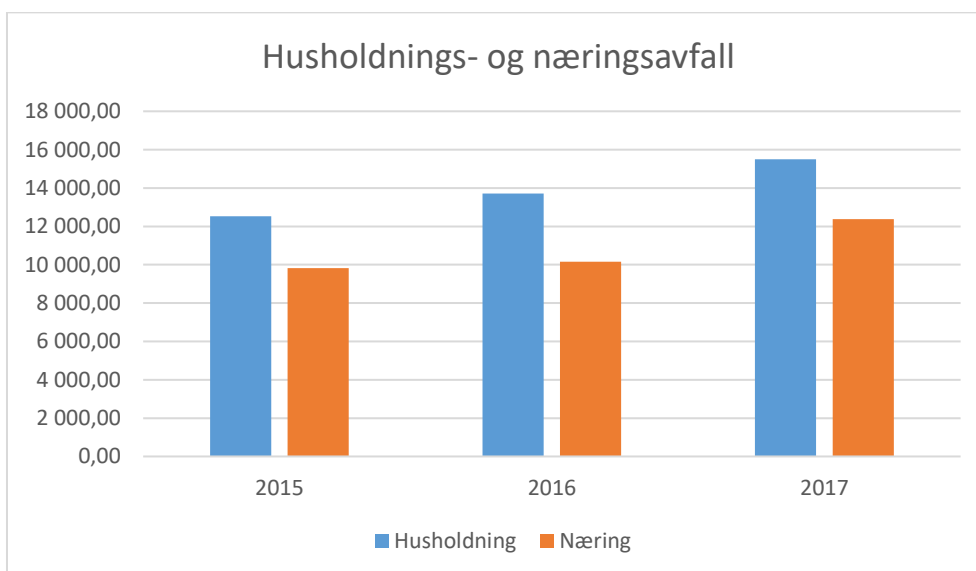
For å sikre en god utvikling av konsernet MNA anses det riktig å starte en prosess der en tar sikte på å samle selskapet i løpet av få år. Prosjektet inkluderer utredning av fremtidig plassering av omlastingsstasjoner, og en bedre løsning for Ytre Namdal. I tråd med økonomiplan er det engasjert konsulent som er i gang med et forprosjekt for å utrede dette. Det er avsatt 1 mill.kr. til forprosjekteringen. Det er mange mulige løsninger og alternativer for fremtidig plassering og organisering av MNA. Det er foreløpig satt av 25 mill.kr. fordelt på 2018 og 2019. Dette vil bli revidert når budsjettet for 2018 legges frem til behandling.

Innledning:

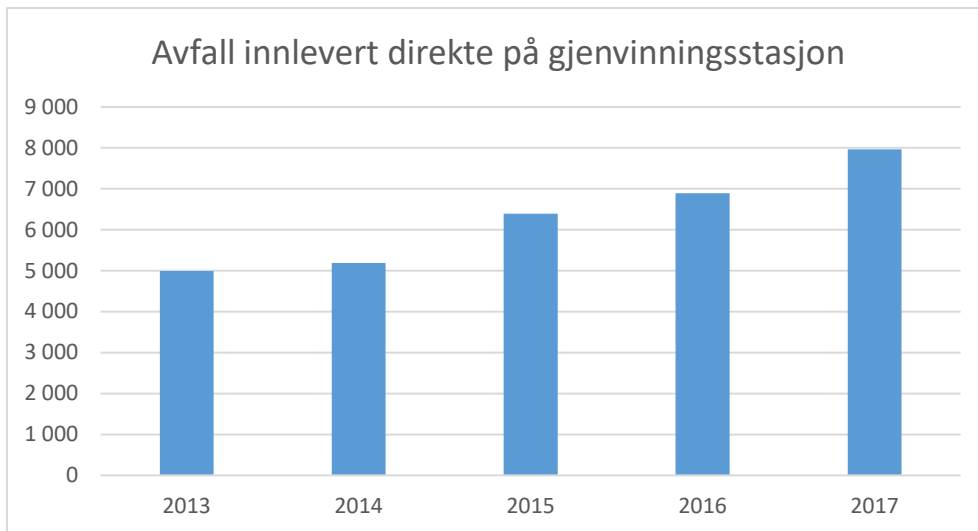
Med økt kjøpekraft i Norge har også avfallsmengdene økt. I 1982 ble det håndtert 7000 tonn avfall hos MNA (6 kommuner) mot 27 800 tonn i 2017 (13 kommuner) - en økning på nesten fire ganger.

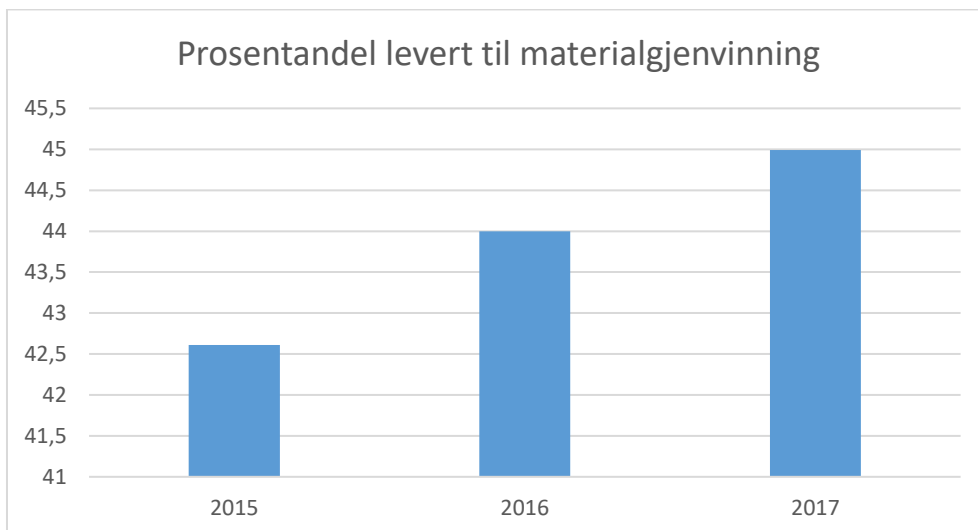
Forholdet mellom husholdningsavfall og næringsavfall er noenlunde likt, og begge øker.

Avfallsmengden hentet hjemme hos innbyggerne har jevnt over vært stabil i mange år, men med en liten økning nå det siste året. En gjennomsnittlig innbygger i MNA området leverer totalt 382 kg med husholdningsavfall i året, mot et gjennomsnitt på 433 kg per innbygger for hele landet i 2016. Avfallsmengde hentet hjemme er av dette 169 kg, og 213 kg er levert ved en av selskapets gjenvinningsstasjoner. Avfallsmengden levert selskapets gjenvinningsstasjoner har økt jevnt siden innføring av såkalt fri levering i 2014.

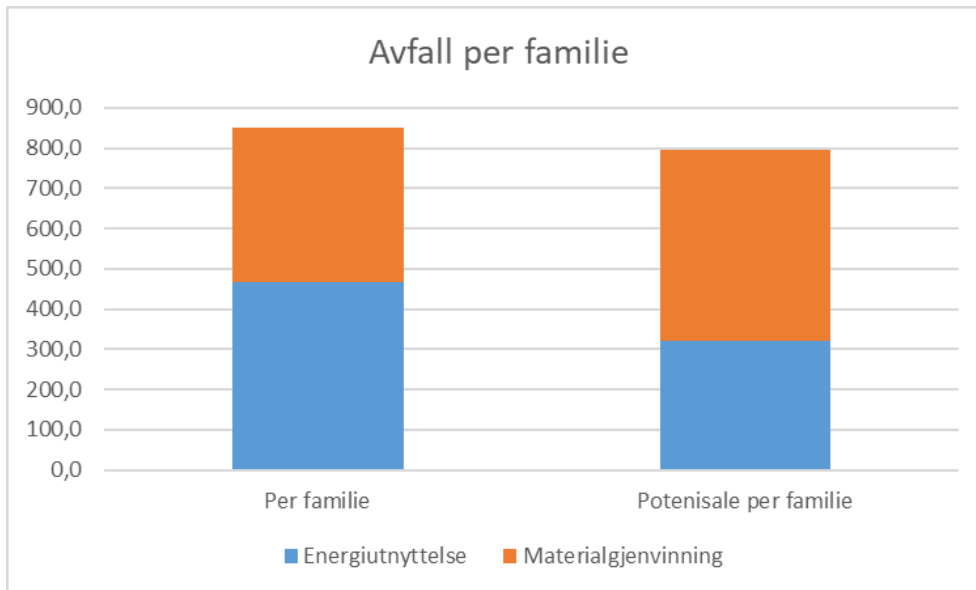

Mengden gjenvunnet avfall har steget jevnt og trutt fra 0 % i starten i 1979 til i dag på 45 %. I dag sorterer MNA ut 40 avfallstyper/ råstoff. Gjenvinningsbransjen fremstår ung og økonomien på området varierer mye. Ikke minst med verdensmarkedenes behov. Regjeringen har valgt å følge EU igjennom EUs rammedirektiv og for husholdningsavfall og liknende avfall vil det fra 2020 kreves 50 % materialgjenvinning. For bygg- og anleggsavfall 70 %.

Plukkanalyser (analyser av innkommet avfall) viser at det er et betydelig potensiale i den enkeltes sorteringsgrad og ved hjelp av både informasjon og kanskje også mekanisk sortering er daglig leder optimistisk i forhold til å nå de satte mål. For å nå kravene fremover og i 2035 med 65 % materialgjenvinning for husholdningsavfall må en nok utvikle nye bruksområder for treavfall.

Et område som det kan bli vanskelig å nå uten mekanisk sortering er kravet om materialgjenvinning av emballasjeavfall. Her er kravet satt til 65 % i 2025 og 70 % i 2030. I MNA området er det størst potensiale i å få ut mer matavfall, plast, fiber (papir/ papp/ kartong) og klær i fra restavfallet.

Utsortering av matavfall og fokus på reduksjon av matsvinn er en del av regjeringens nye krav. MNA var tidlig ute med utsortering av matavfall og selv om starten for over 20 år siden var noe brokete, har vi i dag en ordning vi kan være stolte av. Matavfallet samles inn hver fjortende dag og sendes til Ecopro/ Ecogas for produksjon av biogass og gjødsel. Flere av AtB sine busser i Trondheim går i dag på biogass fra oss. Totalt vil det ved full produksjon produsere biogass tilsvarende 3,6 mill liter diesel på Ecopro/ Ecogas.

Plukkanalyser viser at det i MNA-området er ca 10 % matavfall i restavfallet. MNA har ikke gjennomført plukkanalyser som analyserer matsvinn. Men erfaringstall viser at husholdningen står for 60 % av matsvinnet i landet på totalt 400 000 tonn, eller 25 % av alt som produseres og omsettes. «Utgått på dato» er en del av denne problematikken.

Økningen og variasjonen i avfallsmengde og også sorteringsgrad og avfallstyper/ råvaretyper stiller store krav til fleksibilitet og omstillingsevne i bransjen. Gjenvinning er en viktig næring i voldsom utvikling og det er knapt mulig å jamføre dagens håndtering, der få avfallstyper blir lagt på deponi, med den håndteringen som fant sted for kun noen år siden. Avfallsgjenvinning er en viktig næring i forhold til et grønt skifte i samfunnet og her vises det til utarbeidet plan for overgang til sirkulær økonomi.

Sammenligning gebyr:

Selskap	Hentefrekvens				Gebyr		Tillegg			
	Rest avfall	Våt organisk	Fiber	Plast	240l restavfall	Per henteuke	Ekstra for inntil 20 meter	Ekstra for kjøring på privat vei	Ekstra for skifte av dunk	"Fri" levering gjenv. stasj.***
MNA	4	2	4*	4	4600 - 5298	177	0	0	0	ja
Steinkjer	4	2	4	4	3375	130	1313	688	313	ja
IR	4	2	4*	4	4162	160	600	750	525	ja
SHMIL**	2	2	2	2	3934	151	?	0	500	nei
Fosen	2		4*	4	4302 - 4364	165	678	0	311	ja
Trondheim	2		4*	8	4553	175	533	0		nei

*Henter papir, drikkekartong, papp og plast samlet

**SHMIL har optibag-løsning - tre avfallstyper i en dunk (7 meter henteavstand)

***Med fri levering menes at levering er inkludert i gebyret (i MNA kostet fri levering i 2016 ca 600 kr)

I forbindelse med at MNA vurderer ulike utviklingsalternativer, kan det være riktig å sammenligne seg med naboene:

- Søndre Helgeland Miljøverk iks (SHMIL) har hovedkontor i Mosjøen, har omsetning på 90 millioner kroner og ble stiftet i 1995
- Innherred Renovasjon iks har hovedkontor på Levanger, har 180 millioner kroner i omsetning og ble stiftet i 1985
- Fosen renovasjon har hovedkontor i Rissa, har 44 millioner kroner i omsetning og ble stiftet i 2003
- MNA har 85 millioner kroner i omsetning og ble stiftet i 1979.
- Trondheim renholdsverk (husholdningsavfall) er et aksjeselskap eid av Retura TRV (næringsavfall) som igjen er eid av Trondheim kommune. Renholdsverket har en omsetning på 194 millioner kroner og ble stiftet i 2005. Renovasjonsetaten i Trondheim, som er en av landets eldste, feirer i år 100 år.

Når en skal sammenligne renovasjonsgebyr så brukes det ulike parametre. Noen kaller det minste abonnementet man har for standardabonnement, andre igjen det mest brukte abonnementet. Noen deler opp renovasjonsløsningen og kaller kun restavfallsdelen for standard. Her må en da betale ekstra for å få fiberbeholder og løsning for plast. Når det gjelder avstander har vi Steinkjer som den tøffeste som sier at beholder skal stå på veiskulder og at en må betale ekstra om beholderen skal stå lengre unna. Her har abonnenten et valg i motsetning til hos andre der prisen så å si er lik innenfor en rimelig avstand.

Uansett så er poenget at en må se helheten før en sammenligner pris mot pris. Når det er sagt så ser vi at MNA har en høyere pris enn mange og at den gjerne skulle ha vært satt noe ned. Med forslaget om ny renovasjonsforskrift foreslås det å sette ned henteavstanden til 10 meter, noe en må forvente gir noe utslag. Ellers må vi nok finne oss i at vi bor i en del av landet der det er langt å transportere avfallet til behandling og at dette påvirker gebyret vårt i betydelig

grad. At vi forvalter store områder med relativt lite innbyggere vil og være en faktor. At MNA med sine 37 000 innbyggere har 12 gjenvinningsstasjoner mot Trondheim med sine 180 000 innbyggere som har 1 gjenvinningsstasjon viser noe av forskjellen.

MNA sitt avfallsanlegg på Stormyra, omlastingsstasjonen:

Deler av dagens anlegg på Stormyra ble bygd helt tilbake i 1979, mens andre deler er fra noen år tilbake. Anlegget fremstår imidlertid i dag for lite i forhold til dagens behov og er på mange måter svært dårlig tilpasset nye avfallstyper og internlogistikk. Anlegget ble bygd for å legge alt avfall på deponi, mens vi i dag sorterer ut et 40-talls avfallstyper. Tilpasninger og ombygninger har skjedd, men lappingen fremstår i dag lite helhetlig og dårlig tilpasset behovet.

Når det gjelder uttransport var det så å si ingen uttransport i starten. Så kom en periode med noe uttransport i containere til i dag der vi uttransporterer alt avfall/ råstoff i en kombinasjon av containere og vogntog. Selskapet skulle gjerne ha transportert betydelig mer med vogntog, men pga dårlig lagringskapasitet er dette i dag vanskelig. Selskapet «taper» i dag 50-100 kroner per tonn restavfall pga dette, til sammen 500.000 – 1.000.000 kr per år.

Dagens anlegg har også fått avvik fra Arbeidstilsynet mht ren og skitten sone. Dette er midlertidig løst med leie av brakkerigg (kr 120 000/ år), men vil ikke være en god løsning på sikt. Dagens spiserom og kontorbygg er i tillegg til å være for smått i forhold til dagens behov, også langt unna dagens krav til ventilasjon, inn klima og hygiene. I tillegg til dette kommer utfordringer med tilførselsvei til Stormyra, der vi i dag har ca 30 - 31 000 biler/ lastebiler som årlig kjører tur/ retur igjennom tunet til en gårdbruker i Overhalla samt langs «den utfordrende sørsideveien».

Andre anlegg i MNA:

Utover MNA sitt hovedavfallsanlegg på Stormyra har selskapet i dag også en omlastingsstasjon på Solsiden industriområde på Kolvereid. Dette anlegget fremstår i dag på en måte som ikke er fremtidsrettet for MNA. Her jobber administrasjonen med ulike alternativer og det må også her tas en avgjørelse på videre utvikling de nærmeste år.

Gjenvinningsstasjoner:

- Bindal: Mobil gjenvinningsstasjon, stopper på Bindalseidet (12 gang i måneden), Terråk (1 – 3 ganger i måneden) og Kjella (tre ganger i året). Litt dårlig kapasitet. Bygging av ny gjenvinningsstasjon vurderes løpende.
- Leka: Mobil gjenvinningsstasjon, stopper ved Leknes (1 – 2 ganger i måneden) og Gutvik (tre ganger i året) Bygging av ny gjenvinningsstasjon vurderes med bakgrunn i et ønske om å få en bedre løsning for næringsavfall.
- Vikna: Gjenvinningsstasjon i sentrum (2 - 3 dager i uka). Av nyere dato, fungerer bra.
- Nærøy: Gjenvinningsstasjon samlokalisert med omlastingsstasjon (2 ganger i uka). Av eldre dato, men fungerer greit. Mobil gjenvinningsstasjon på Foldereid (tre ganger i året). og Salsbruket (tre ganger i året).

- Høylandet: Gjenvinningsstasjon i sentrum (2 – 4 ganger i måneden). Av nyere dato, fungerer bra.
- Grong: Gjenvinningsstasjon på Vårryggen industriområde (1 – 3 ganger i uka). Av eldre dato, men fungerer greit. Forslag om å ruste opp neste år.
- Overhalla/ Namsos: Gjenvinningsstasjon på Stormyra (hver ukedag, kveld på mandag). Opprustet i senere tid. Fungerer bra.
- Fosnes: Mobil gjenvinningsstasjon på Jøa (1 til 2 ganger i måneden) og Salsnes (to ganger i året). Fungerer bra.
- Namdalseid: Gjenvinningsstasjon på Sjøåsen (2 – 4 ganger i måneden). Noe opprustet i senere tid. Fungerer bra.
- Flatanger: Gjenvinningsstasjon på Lauvsnes (2 – 5 ganger i måneden). Vedtatt å bygge ny.
- Osen: Ny gjenvinningsstasjon under utbygging på Strand (2 – 5 ganger i måneden).
- Roan: Mobil gjenvinningsstasjon, stopper på Bessaker (2 ganger i måneden) og Roan (2 ganger i måneden). Litt dårlig kapasitet. Bygging av ny gjenvinningsstasjon vurderes løpende.

Utredning:

3591-101 MNA Rapport – Utviklingsmuligheter, plassering og eventuell samlokalisering for enheter i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS. 1.9.2017 – Arcon Prosjekt AS belyser fordeler og ulemper med tre ulike alternative løsninger for fremtidig bygg / anlegg og organisering av konsernet MNA. To av alternativene har underalternativ.

Alternative forslag

A) Avfallsanlegg på Stormyra – minimumsoppgradering.

Anlegg på Stormyra hvor kun de aller mest nødvendige oppdateringer blir gjort: En utbygging av eksisterende sorteringshall, ny personaldel med garderober og en verkstedhall med vaskemuligheter av biler og utstyr. Ikke samlokalisering.

B) Avfallsanlegg på Stormyra – samlokalisering.

En samlokalisering av alle ansatte på MNA, Retura NT og ReTrans Midt. Ny kontorbygning med garderober, en vaskehall, utvidelse av sorteringshall, mellomlager for EL-avfall/farlig avfall ved gjenbrukstorg og utvidelse av selve området mot øst.

C) Avfallsanlegg på ny tomt – samlokalisering. (Skage).

Plassering på en ny tomt. Skage er utpekt som mulig lokasjon. Alternativ C omfatter en full samlokalisering av alle enheter. Opparbeiding av tomt og nybygg.

D og E) Avfallsanlegg på tomt på Spillum – samlokalisering.

Alternativ D tar for seg tomten som tidligere Norsk gjenvinning og Terina holdt til samt et areal derimellom. Terinabygningen vil bli brukt. - Skisser på muligheter er ikke gjennomarbeidet. Nybygg og ombygg.

Alternativ E er tenkt på en tomt på Spillum uten Terina. Nybygg.

Begge alternativene omhandler en full samlokalisering av alle enheter inklusive Retura NT og ReTrans Midt.

Arcon Prosjekt AS konkluderte med at de to alternativene på Spillum er de beste alternativene for MNA.

I etterkant av dette har Terrinabygningen blitt solgt. Alternativ D har derfor falt ut som et alternativ. Daglig leder har også brukt noe mer tid på Stormyra alternativene sammen med Arcon Prosjekt for å få noe mer detaljer og for å få bedre kalkyler. Økonomien/bedriftsøkonomien i prosjektet er med bakgrunn i dette beregnet slik:

Kategori	Stormyra	Stormyra	Spillum	Skage
Økonomi/ bedriftsøkonomi				
Huskostnad	69 754 300	78 764 300	95 900 750	105 243 820
Tomt	400 000	600 000	18 000 000	2 400 000
Planlegging/ byggeledelse	6 200 000	6 200 000	9 500 000	9 500 000
Usikkerhetsavsetning	5 600 000	5 600 000	11 800 000	11 800 000
Prisregulering	2 100 000	2 100 000	3 500 000	4 800 000
Sum utbygging	84 054 300	93 264 300	138 700 750	133 743 820
Gebyr 2018 - 2030 - økning i prosent	33	31	34	34
Gebyr 2018 - 2030 - sum	1 005 549 759	992 780 172	1 011 268 343	1 011 268 343
Forskjell gebyr - prosent (x / dyreste alt)	99,435 %	98,172 %	100,000 %	100,000 %
Bedriftsøkonomi	-800 000	-1 400 000	-2 500 000	-1 900 000
Tomtekostnader (kr/ m2)	90	90	600	80
Samlokalisering		-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000

Som en ser varierer utbyggingskostnadene for de ulike alternativene fra 84 mill kr til 139 mill kr. Utviklingen i gebyr blir allikevel relativt like (fra 31 % til 34 % på 12 år, eller 2,38 % til 2,6 økning per år) da de dyreste utbyggingsalternativene har flere besparingsmuligheter igjennom kortere transportavstander og redusert husleie. I tillegg kommer redusert samfunnskostnad igjennom lavere avstand til gjenvinningsstasjon (dette ligger under kategori logistikk, se lenger ned). Redusert samfunnskostnad er ikke tatt med i de økonomiske beregningene og vil komme i tillegg. Ved å bygge på Spillum vil den estimerte reduserte kostnaden for innbyggerne ved å kjøre til/ fra gjenvinningsstasjonen bli på cirka 1,6 mill kroner i året. Ved å bygge på Skage viser tilsvarende regnestykke en økning på kr 0,22 mill kroner per år.

Prosess:

Her følger en oppsummering av ulike organers behandling av saken.

Representantskapet:

1.11.2016 Saken om utviklingsmuligheter, plassering og eventuell samlokalisering for enheter i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS kom første gang opp i Representantskapet under sak 8/2016. Oppstart av arbeidet ble her vedtatt i forbindelse med behandlingen av «Rullering av økonomiplan 2017 – 2020».

- 4.5.2017 Utviklingen i arbeidet/ utredningen ble det orientert om i representantskapsmøte under sak 6/2017. Orienteringen ble her tatt til orientering.
- 2.11.2017 Under sak 10/2017 ble rapporten fra utredningen fremlagt (vedlegg 1). Representantskapet tok fremleggingen av rapporten til orientering og ba samtidig styret legge frem sitt endelige forslag til utbygging av et nytt felles avfallsanlegg/ oppgradering av anlegget på Stormyra på neste møte. Det ble samtidig bedt om fremlegging av forslag til beste finansieringsordning for utbyggingen/ oppgraderingen.
- 10.4.2018 På grunn av ulike forhold, blant annet et behov for å prioritere arbeidet med etableringen av ReTrans Midt AS og en full omlegging av innsamling og transportdelen i selskapet, ba Styret Representantskapet under sak 5/2018 om noe mer tid til sitt arbeid. Representantskapet tok dette til orientering.

Styret i MNA:

- 15.12.2016 Orientering om valg av samarbeidspartner Arcon Prosjekt AS
- 14.3.2017 Orientering om ulike alternative utbyggingsmuligheter
- 5.9.2017 Behandling av rapport fra Arcon Prosjekt AS
- 5.10.2017 Presentasjon og behandling av rapport fra Arcon Prosjekt AS
- 13.12.2017 Oppsummering etter Representantskapets vedtak, utarbeidelse av fremdriftsplan for gjenstående arbeid
- 15.3.2018 Orientering fra daglig leder og oppstart gruppearbeid sammen med representanter fra administrasjonene (MNA og Retura NT) og styret i Retura NT
- 30.5.2018 Gruppearbeid sammen med representanter fra administrasjonene (MNA og Retura NT) og styret i Retura NT, se vedlegg 2.

Styret i Retura NT:

- 4.9.2017 Styret i Retura NT behandlet saken om utredning, plassering og evt samlokalisering i sak 19/2017 og fattet følgende vedtak:
For Retura NT kan dagens løsning med mottak på Stormyra og lokalisering av Retura NT på Spillum videreføres. Men det vil bli en bedre løsning med samlokalisering på Spillum. En samlokalisering på Stormyra eller Skage blir et dårligere alternativ og er dermed lite aktuelt for Retura NT. Styret i Retura NT støtter derfor alternativet med samlokalisering på Spillum.
- 15.3.2018 Orientering fra daglig leder MNA og oppstart gruppearbeid sammen med representanter fra administrasjonene (MNA og Retura NT) og styret i Retura NT
- 30.5.2018 Gruppearbeid sammen med representanter fra administrasjonene (MNA og Retura NT) og styret i Retura NT, se vedlegg 2.

Ansatte MNA, allmøter (møter for alle ansatte):

26.4.2017   Orientering om pågående arbeid
30.8.2017   Orientering om pågående arbeid
20.12.2017   Gruppearbeid
23.2.2018   Gruppearbeid

Til arbeidet med denne saken har det blitt utpekt to medarbeidere fra MNA og en medarbeider fra Retura NT sammen med ledere til å følge saken. Disse medarbeiderne har deltatt på møter med styret i MNA den 5.10.2017 og 30.5.2018.

Vurdering:

Å vurdere utviklingen av MNA eller en eventuell utbygging av et nytt avfallsanlegg har vært et omfattende og vanskelig arbeid. Mye har vært en modningsprosess og daglig leder er glad for at Representantskapet har latt styret og administrasjon få den nødvendige tiden en har trengt. MNA skal igjennom sine verdier fremstå miljøbevisst, nyskapende og ambisiøs. Dette er verdier en fort kan glemme i en prosess der store tall, fare for økning av gebyr og redselen for omdømmet fort styrer valgene.

MNA samler inn og behandler avfall i et område der det er langt å hente avfallet og langt å transportere det til behandling. At gebyret er noe høyere enn hos naboene har sin naturlige forklaring, men det kan fortsatt være vanskelig å forstå for mange. Etter min vurdering drives MNA godt, men det er alltid områder en kan bli bedre på. Igjennom større fokus på interne prosesser og sammenligning med tilsvarende selskap vil vi trolig videreutvikle oss også de kommende år.

Naboavfallsselskapene feiret for to-tre år siden 20 og 30 års jubileum, mens MNA neste år blir 40. Om en ser på utbyggingsaktiviteten til de andre selskapene med bygging av nye kontorbygg, nye sorteringshaller, nye gjenvinningsstasjoner, nye verksted/ vaskehaller m.v. så er det ikke rart at behovet er der for MNA heller. Som det er beskrevet over er dagens fasiliteter (kontor, garderober, spiserom m.v.) på Stormyra rett og slett utslitt og en kommer ikke utenom å gjøre noen tiltak. Om en skal pusse opp det en har eller bygge nytt er alltid et vanskelig spørsmål. For MNA, Retura NT og ReTrans Midt vil trolig en samlokalisering gi en positiv utvikling på mange måter. Samarbeidet blir bedre, utviklingen blir bedre og det blir trolig lettere å rekruttere de beste medarbeidere i et større miljø versus et smalt/ lite et.

Som rapporten viser er det mulig å regne på både samfunnsøkonomiske- og bedriftsøkonomiske besparelser/ gevinster. De samfunnsøkonomiske ligger i reduserte kjøreavstander for våre abonnenter mens de bedriftsøkonomiske ligger i reduserte husleier, reduserte transportkostnader, administrative kostnader m.v. I tillegg kommer fordelene med bedre muligheter til å utnytte personell og utstyr samt bedre samhold i konsernet.

Økonomisk beregning viser at en ved en normal prisutvikling på 2,5 % nesten vil klare å bygge ut alle de fire utbyggingsalternativene. En må trolig øke gebyret med 3,5% i fra 1 til 4 år for å greie dette løftet, alt etter alternativ. Stormyra 2 år og Spillum og Skage 4 år. Når en

tenker på at vi helst skulle ha satt ned gebyret blir dette feil, men på den andre siden har vi nok ikke noe valg. Dagens anlegg er ikke forenlig med normale krav i arbeidslivet.

I forbindelse med en så stor avgjørelse som dette bør en også se litt imot utviklingen i samfunnet og dagens rammevilkår. På generelt grunnlag vet vi at både dette med IKS og IKS sine muligheter til å drive med næringsvirksomhet med dagens regjering har blitt drøftet. En slik endring kan bli en utfordring for dagens MNA og ikke minst den foreslåtte utbyggingsplan. Hvor realistisk dette er, er svært vanskelig å vurdere. De fleste av de vel 100 renovasjons IKS'ene er i dag helt avhengige av denne kombinasjonen mellom husholdningsavfall og næringsavfall for å holde kostnadene nede på et fornuftig nivå. Ved å ta bort den ene kan nok noe personell og utstyr tas bort, men anleggene må stort sett være som i dag. På den andre siden ser vi at det i Europa i dag ses langt mer til samarbeid mellom husholdning og næring enn hva vi gjør i Norge. Daglig leder mener at så lenge avfallspolitikken i Norge styres igjennom EØS avtaler vil det være naturlig å legge stor vekt på hva som skjer i EU.

Avfall og spesielt plast i havet har de senere år fått større og større plass i media og samfunnet for øvrig. Igjennom aksjonen hold Midt-Norge rent «små og store hender rydder våre strender» ser vi dette godt og økningen mellom årene er betydelig. Daglig leder tror at en med dette fokuset de kommende år lettere får med seg innbyggere på å kildesortere enda bedre, og det kan sågar komme krav til tilrettelegging på bedre løsninger på glass- og metallemballasje, hytterrenovasjon m.v. Spørreundersøkelser i Innherred renovasjon viser at det er betydelig betalingsvilje for å få egen beholder til glass- og metallemballasje.

Parallelt med dette arbeidet jobbes det med etablering av et felles ettersorteringsanlegg i Midt-Norge (SESAM Ressurs). Dette anlegget vil ettersortere restavfallet fra husholdninger og hytte- og fritidsabbonnenter. Grunnen til at en ønsker å ettersortere dette avfallet er at vi igjennom dagens kildesorteringsløsninger bare utsorterer 63 % av fiber/plast, 33 % tekstiler og 69 % glass- og metallemballasje. En slik etablering vil kreve et eget område/ egen hall til denne typen avfall. Spesielt om en vil benytte billigste transportalternativ som er flisbil.

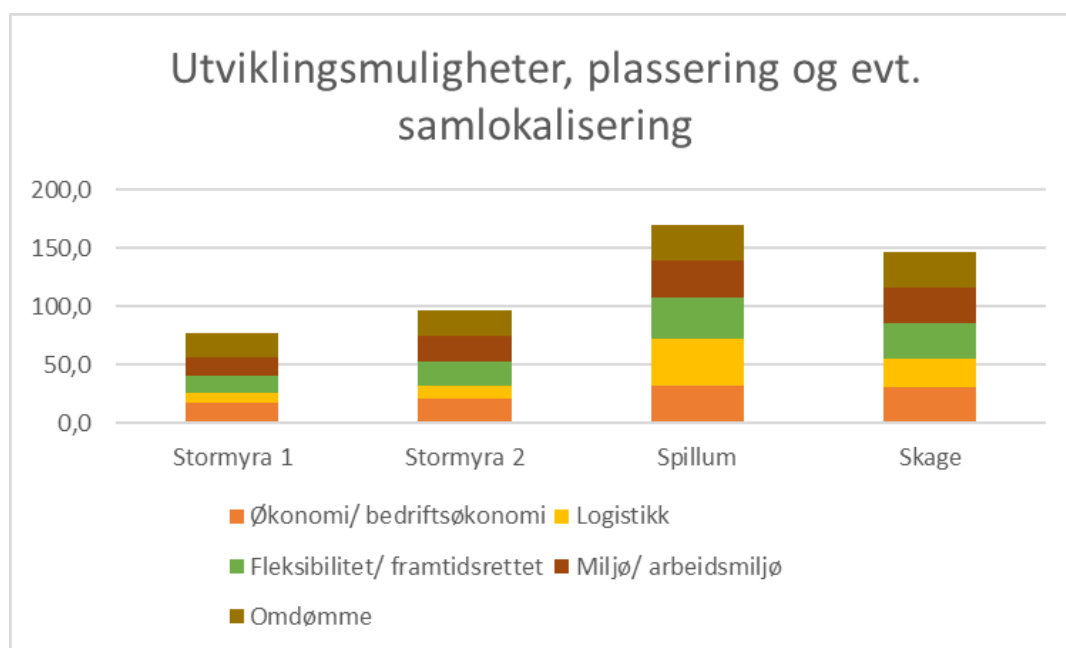
Som et ledd i videreutvikling av MNA har styreleder og daglig leder jobbet en god del mot nye potensielle eier og medlemskommuner. Det er gledelig å se at kommunestyret i Lierne kommune 18.6. fattet vedtak om å bli ny eier og medlem i MNA fra 2020. Rådmannen i Namsskogan kommune vil legge frem tilsvarende sak til kommunestyret i september.

Styret i MNA har igjennom utarbeidelse av ny strategiplan pekt på at slam kan bli et nytt forretningsområde for MNA. Daglig leder har her kalt inn alle medlemskommuner for videre dialog om saken. Ved en eventuell enerettstildeling av slam vil MNA få enda en «fot» å stå på.

Både ansatte og styrene i Retura NT og MNA har i vinter/ vår brukt mye tid på å lage en oppgave, gjennomføre gruppearbeid og endelig oppsummere resultatet av dette. Oppgaven (se vedlegg 2) inneholdt kategoriene økonomi/ bedriftsøkonomi, logistikk, fleksibilitet/ fremtidsrettet, miljø/ arbeidsmiljø og omdømme. Kategoriene har flere underkategorier. Ansatte og styrene har igjennom flere møter jobbet seg igjennom matrisen og satt inn score og vektning på de ulike kategoriene opp imot utbyggingsalternativene Stormyra 1 (uten samlokalisering), Stormyra 2 (samlokalisering), Spillum og Skage.

Resultatet fra gruppearbeidet oppsummeres slik:

Uten vektning av kategoriens betydning (poengene summeres matematisk):

Spillum alternativet havner her på 169,3 poeng, Skage på 147,1 poeng, Stormyra 2 på 96 poeng og Stormyra 1 på 77 poeng.

Når det gjelder økonomi så kommer Spillum ut med to poeng mer enn Skage og 15 mer enn Stormyra 1. Grunnen til dette, til tross for at Spillum er det dyreste utbyggingsalternativet, er at Spillum har mange bedriftsøkonomiske fordeler. Noe også utviklingen av gebyr viser. Daglig leder mener her at alternativene Stormyra 1 og 2 burde ha fått noe mer poeng da disse er billigst å bygge ut.

Som en ser av figuren er det i kategorien logistikk vi finner den største forskjellen mellom Spillum (40) og Skage (25). I et logistikkselskap, som MNA etter hvert har blitt, vil det være av stor betydning å ligge sentralt plassert i forhold til sine behov. Spillum ligger her mer sentralt til i logistikksammenheng enn de andre alternativene. Dette gjelder kjøring til gjenvinningsstasjon, inntransport av husholdningsavfall med renovasjonsbil, inntransport med næringsbil eller uttransport med vogntog. De to alternativene på Stormyra får her mindre poeng, noe som i all hovedsak skyldes den relativt dårlige veiforbindelsen dit.

Mht til fleksibilitet/ framtidsrettet får Spillum 35 poeng, Skage 30, Stormyra 2 21 og Stormyra 1 14. Daglig leder mener at det utover mulighetene i en kai, som for så vidt ligger under kategori logistikk, er vanskelig å skille mellom Spillum og Skage her. Flexibiliteten ligger i å bygge smart og her kan daglig leder vanskelig se noen forskjell. De to alternativene på Stormyra faller her noe igjennom pga dårlig grunn og begrensninger i dagens bygningsmasse.

Når det gjelder miljø/ arbeidsmiljø har Spillum fått 32,3 poeng, Skage 31,1, Stormyra 2 21 og Stormyra 1 16. Her er det forholdet CO2 utslipp som virker sterkest inn sammen med arbeidsmiljø.

Arbeidsgruppene har samlet gitt omdømme score slik: Skage 31, Spillum 30 poeng, Stormyra 2 22 og Stormyra 1 21. Her kommer forhold som naboer, opplevelse besøkende og gebyr inn.

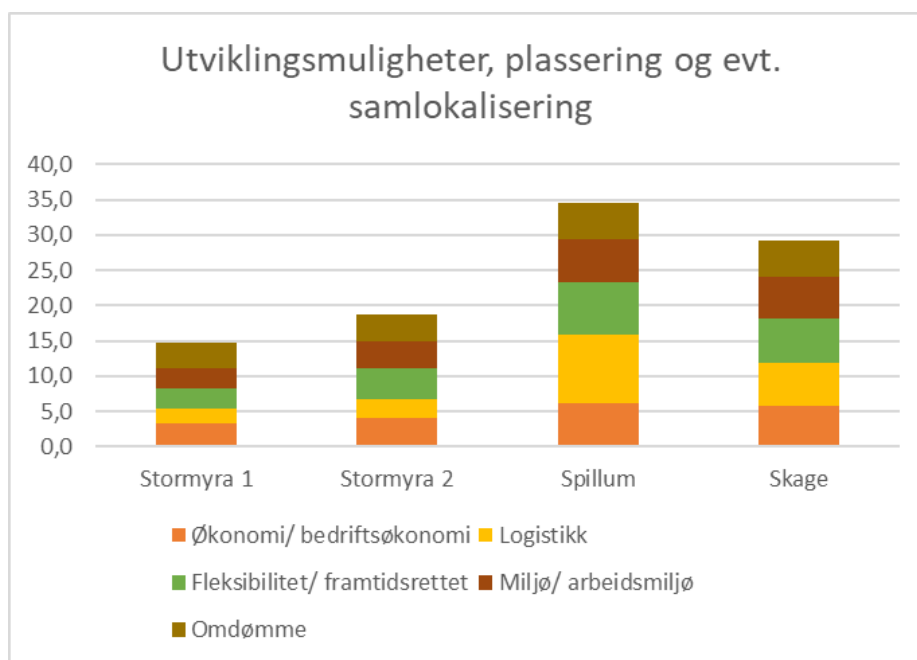
Med vektning av kategoriens betydning (poengene utregnes ut i fra vektning):

I den vekta versjonen har gruppene vektlagt noen av kategoriene høyere enn de andre. I gjennomsnitt er vektningene slik:

Kategori	Vekting
Økonomi/ bedriftsøkonomi	19 %
Logistikk	24 %
Fleksibilitet/ framtidsrettet	21 %
Miljø/ arbeidsmiljø	18 %
Omdømme	18 %
	100 %

Som over så pekes det her på betydningen en god logistikk har for MNA, samtidig som behovet for å være forberedt for en løpende endring mht transport, sortering og behandling. Daglig leder mener denne vektningen synliggjør selskapets behov på en god måte.

Med dette hensyntatt blir poengfordelingen slik:

Spillum alternativet havner på 34,5 poeng, Skage på 29,3 poeng, Stormyra 2 på 18,8 poeng og Stormyra 1 på 14,8 poeng.

Selv med en noe endret score etter mine kommentarer over vil Spillum og Skage alternativene komme desidert bes ut i denne sammenhengen. Om en velger det ene eller det andre har nok strengt tatt ikke så stor betydning for MNA isolert sett. Men om en hensyntar Retura NT og ReTrans Midt sine behov sammen med et sannsynlig krav/ behov for å bygge en ny gjenvinningsstasjon i Namsos faller Skage alternativet noe igjennom. En bygging av en egen gjenvinningsstasjon i Namsos må påregnes å koste rundt 15 – 20 millioner kroner. I tillegg kommer driftskostnader med transport av avfall og evt drifting av to gjenvinningsstasjoner.

Et forhold i dette gruppearbeidet kan være nødvendig å presisere. Det er kjøring til og fra gjenvinningsstasjoner. I oppgaven ligger dette punktet under logistikk. Her er det slik at abonnentene i det berørte området i gjennomsnitt vil spare 1,6 mill kroner på å kjøre til en ny gjenvinningsstasjon i Namsos mens det i gjennomsnitt vil bli 0,2 mill kroner dyrere å kjøre å kjøre til en ny gjenvinningsstasjon på Skage. Disse tallene er ikke hensyntatt i de økonomiske beregningene av en utbygging. I et 30-års perspektiv vil reduksjonen utgjøre i underkant av 50 mill kroner. Ved en omregning til CO2 vil reduksjonen med Namsos alternativet bli 15 tonn CO2 per år eller 450 tonn CO2 på 30 år.

Ved en bygging av et nytt avfallsanlegg (inkludert gjenvinningsstasjon) i Namsos vil innbyggerne i den østlige delen av Overhalla få et noe dårligere tilbud. Dette mener jeg kan kompenseres ved å ruste opp gjenvinningsstasjonen i Grong og samtidig også utvide åpningstida der.

Daglig leder anbefaler en utbygging på Spillum.

Dagens anlegg på Stormyra:

MNA er forpliktet til å drifte dagens nedlagte deponi, med renseanlegg og kontroll av overflate i enda 25 år. Resten av anlegget kan selges eller leies ut som det står. Om det er noen interesse for dette er det i dag vanskelig å si.

Området leies i dag av grunneier for kr 120.000 pr år.

Økonomi:

Som utredningen fra Arcon prosjekt viser så vil en utbygging av et nytt avfallsanlegg koste rundt 140 mill kroner. Erfaringsmessig vil det i detaljplanlegging ofte komme til noen endringer. Allerede nå ser vi at det burde ha vært tatt høyde for bygging av et eget verksted for reparasjoner av kjøretøy og utstyr. Daglig leder anbefaler med bakgrunn i dette å legge en ramme på bygging av et nytt avfallsanlegg på 150 mill kroner.

Økonomiske framskrivninger viser at MNA kan gjennomføre en slik utbygging innenfor en gebyrutvikling tett opp til forventet prisstigning på 2,5 % per år. Beregningene viser at gebyret må økes med 3,5 % i tre år, men om en hensyntar de to siste år (2017 og 2018) samt fremlagte forslag for 2019 (reel nedgang) vil utbyggingen komme godt innenfor ordinær prisutvikling/ gebyrutvikling.

Finansiering:

En eventuell oppgradering av dagens anlegg (Stormyra 1 og Stormyra 2 alternativene) kan etter min vurdering kun gjennomføres med et utvidet låneopptak/ bygging i egenregi. Da vil en først gjennomføre en anbudskonkurranse for detaljprosjektering gjennomføring av anbud på utbygging. Ved begge alternativene vil det kreves en utvidet låneramme.

Ved bygging av et nytt anlegg (Spillum eller Skage) kan en se for seg flere ulike alternative utbyggingsmåter. En kan gjøre som over, ta opp lån og bygge i egenregi. En kan be

vertskommunen om å bygge ut anlegget og leie det på langtidsleie. Og en kan legge ut en anbudskonkurranse der en ber om tilbud på leie av beskrevet anlegg. Her vil da en privat aktør bygge ut og leie ut anlegget. Retura TRV og Renholdsverket leier kontorer/ garasje/ verksted igjennom en slik løsning.

Ved utbyggingen av det sentrale ettersorteringsanlegget jobbes det med å få på plass en løsning der Trondheim kommune holder tomt og infrastruktur og bygger ut nødvendig hall/ lokaler. SESAM Ressurs vil her bygge innholdet i bygget (maskiner m.v.). Leieavtalen styres av selvkostprinsipper. I saksframlegg for Sesam Ressurs står følgende om dette forholdet (saksframlegget er under arbeid og kan bli endret):

Trondheim kommune har gjennom eierskapsenheten foreslått å finansiere og bygge et produksjonslokale iht. spesifikasjoner fra Sesam Ressurs AS, for så å leie ut dette til Sesam Ressurs AS. Formannskapet i Trondheim kommune er informert og positiv til dette, og Trondheim bystyre har planlagt å behandle et kontraktforslag mellom Sesam Ressurs AS og Trondheim kommune 4. oktober. Investeringsrammen er per i dag MNOK 316.

Formål

Formålet med avtalen er leie av bygg, infrastruktur og tomt for ettersortering av kommunalt husholdningsavfall. Leieavtalen baserer på seg på følgende prinsipper;

- 1. Grunnlaget for de økonomiske forpliktelsene i leieavtalen er at Trondheim kommune ikke skal gjøre profitt på leieforholdet, men få dekning for sine kostnader.*
- 2. At leien er beregnet etter prinsippet at alle objekt som innbefattes av investeringen for Trondheim kommune, skal nedbetales over leieperioden på 20 år.*
- 3. At leien etter de 20 første årene bare er basert på løpende driftskostnader for Trondheim kommune, på de objektene som innbefattes av avtalen.*
- 4. Hvis leietager ønsker å utvide leieperioden etter de første 20 årene, skal dette kunne gjøres til de samme prinsippene som den i den første avtalen.*

I tillegg så vil avtalen utformes slik at Sesam Ressurs AS skal kunne vedta selv nødvendige oppgraderinger og videreutvikle bygget, tomt og infrastruktur.

Daglig leder synes dette virker å være en fornuftig løsning også for en stor utbygging for MNA. MNA sitter ikke med betydelig erfaring/ kompetanse med slik utbygging, noe en kommune ofte har. MNA har og en begrensning i dagens selskapsavtale og låneramme som må økes betydelig for å bygge ut i egen regi. Dette vil normalt ta noe tid å endre.

Daglig leder anbefaler en utbygging der vertskommune holder tomt og infrastruktur og bygger ut nødvendig bygningsmasse i tett dialog med MNA. Anlegget leies for en periode på 30 år og kjøpes ut underveis eller etter det. Bakgrunnen for å velge en så lang leieperiode er å sikre en så lav husleie som mulig.

Andre forhold:

I forbindelse med etableringer av avfallsanlegg erfares det ofte en del skepsis og motstand fra naboer og andre. Dette er et forhold som ikke er vurdert her og må vurderes av en eventuell fremtidig vertskommune i dens behandling av saken (byggesøknad/ tillatelse). Jeg har tatt utgangspunkt i hva som er best for selskapet og selskapets abonnenter og kunder og laget sin anbefaling ut i fra det.

For å redusere disse utfordringene så mye som mulig vil det bli viktig å lage en informasjonsstrategi med pressemeldinger og offentlige informasjonsmøter.

Videre behandling:

I MNA vil det formelt være riktig at representantskapet tar avgjørelsen og valg av bygg/anlegg og organisering. I dette tilfellet kan det også hende at alle 13 kommunestyre må involveres, alt etter valg av finansieringsløsning og behov for utvidet låneramme.